

zorno (horizontal) položiti, kakor peskovnjak navadno tudi u zemlji leži.

5. Glinasta pléna (Thonschiefer) je nar slabiši gradivo, ker lahko razpade, tudi od velike teže se razdrobí. Sinja pléna je pa dobra za pokrivanje. (Dalje sledi.)

Visoki namen poljedelstva.

(Dalje.)

Kdor je o prvem času iz svoje domovine šel, da bi se vselil v kakošnim posebnim kraju zemlje, ki se je, kakor se po pravici verjeti smé, pri vednim vmikovanju morja o ravno tistim času, ko so se ljudje in živali množili, tudi na vsih straneh množila, širila in sušila, — kdor si je na vedno večji zemlji, kjerkoli si bodi, lastno prebivališče sozidati in vse svoje potrebe okrog sebe imeti hotel: je brez dvoma njih snovo, sémena, od katerih so njegovi starši in dedje živež dobivali, korenine, sadje, drevje, živali, orodje, znanjbe in šege svoje domovine seboj vzel, in po novi do takrat še neobdelani okrajni zemlje razširil.

Kmaló so zapazili, da vreme ni povsod enako vgodno, ne ensko stanovitno. Kmaló so prišli v take kraje, kjer rastljiné le enkrat v letu cvetó, kjer mnoge zelišča vsako leto umerjejo, kjer mnoge komaj nekoliko let preživé. Kmaló so vidili velik razloček med poletjem in zimo; pomanjkanje pozimi je ljudi sililo, si zaklade nabirati; pazili so na mesce, o katerih narava svoje doneske sama ponuja; ptiči, skrički, bčele so jim zgleđ bile, in učili so se od njih, pametni, hranilni, previdni bití; prizadevali so si tedaj, take poljske pridelke, ki se v majhnim prostoru, brez veličiga truda, več let bolj dobro in stanovitno ohraniti dajo ko drugi, jako množiti. Ko je breber pred njih očmi hišico umetno napravljaj; ko so merčesi svoje tkanje pred-nje vésili, ko so školjke z razpetimi jadri pred njimi plavale; ko so bčele in mravlinci poleg njih v občnosti živeli, in se samoblastno vladali — bi bil mar človek sam večno dremati mogel? Brodníštvo, kupčija, umetnost, obdelovanje, pridobivanje izvira iz človeške narave.

Ravno tako je bila obleka človeku potrebna. Človek potrebuje tudi v nartoplejših krajih odeje saj ponoči. V tacih krajih so noči toliko merzlejši, kolikor so dnevi toplejši. Človeške detica se ne rodé z obleko kakor kozé in zajci. Modrost in dobrotá Stvarnika, ki je človeka namenila, da naj v društvu živi, je hotla po revnih, pomoči potrebnih okoljčinah, v katerih vsak otrok na svet pride, zveze društvá, ljubezni, vzajemne pripomoči napraviti, in mladimu človeku v društvu z njegovimi starši dati izobraženost in omiko — narveči dedšino, ki jo človek zadobiti more. Veči del mladih žival in ptičev v gojzdu zbeží kmalo svojim staršem. Kakor hitro se sami rediti zamorejo, jim postrežbe in pitanja več treba ni. Umetnosti, urningosti in pripravnosti so jim prirojene kakor starim. Poduka jim ni treba, starši ga ne morejo dati, in mlajši ne prejeti. Le slab človek potrebuje kakor slak in beršlen, krepke palice, da se ž njo povzdigne in na-njo opira. (Konecsledi.)

Slovanski popotnik.

* V Zagrebu je dr. Ludevík Gaj osnoval novo bukvarnico pod naslovom „narodna knjigarnica“. Čeravno se bojo o ti knjigarnici dobivale knjige in vsi v knjigoteržtvo spadajoči predmeti vsih jezikov in po stalni ceni, kakor se dobivajo na mestu svojega izvira, bo po oglasu gosp. lastnika vendar imela narodna jugoslavenska književnost prvo in osobito mesto. Tudi obljubi gosp. lastnik „ako dobrotnost občinstva i pri-

jaznost okolnosti narodni knjigarnici pomočno desnico podá“, podpirati pisatelje znanstvenih in ljudskih knjig zastran premanja, tiskanja in razprodaje njihovih del pod pristojnimi pogodbami, kar mu bo toliko lože, ker ima veliko in dobro vredjeno tiskarnico. — Početje je na vsako stran hvale vredno; saj je živa potreba, da se jugoslavenski književnosti milejši pod pazdihó seže. Mi govorimo tú tudi iz slovenskega ozira. S slovenskimi knjigami se še nihče ni obogatil, ker število slovenskih bravcov ni tolikšno, da bi se na svitlo danih knjig po tisuč in tisuč iztisov prodalo, kar edino splača stroške, ako je pri enem iztisu tudi celó malo dobička. Ako pa ubogi slovenski pisatelj svojih knjig še po 20 odstotkov knjigoteržcu v poverníštvo (komision) spečati ne more (experientia docet), kako će priti „na travo zeleno!“ Nadjamo se, da bo nova narodna knjigarnica kolikor moč podpiratelca narodnega slovstva tudi iz materialnega obzira.

* V Lvovu izhaja časopis „Przyjaciel domowy“ (prijatelj domovine), kterega obsežek so razun družih podučnih in kratkočasnih reči posebno gospodarske ali kmetijske za ljudstvo spisane; vrednik mu je gosp. Hipolit Stupnicki; izhaja po pôli v tednu; cena mu je po pošti 5 fl.

* Ravno je prišla česka knjiga na svitlo pod naslovom: „Zaklady zeměznalství čili geognozie“ (Zaklady zemljoznanstva ali geognozie). Izdana je po naredbi ministerstva kmetijstva in gorníštva, da bi se rabila v šolah gorníških. Prestavil jo je iz nemškega g. Krejčiči.

* 6. dan t. m. je bil zbor društvá za povestnico jugoslavensko in starine, v kterem se je najpopred prebral dopis visoke banske vlade, v kterem se društvu izročí nabrani znesek za spominek na grobníškem polju. Nabranih je do zdaj 314 for. 42 kr. Potem se je govorilo o statističko-topografiških tablah, ktere je visoka banska vlada izročila društvu, da naj jih izda. Gospod predsednik naznani, da je gosp. Kočiančič obširno odgovoril na vprašanja društvena v slovenskem jeziku. Ti odgovor je bil sprejet z veliko radostjo in odločeno je bilo, da se v 3. knjigi „arkiva“ natisne. Gospod Sabljár je naznanil znamenive izvestja v svojem potovanju na Primorskem, po otocih jadranskega morja in Dalmaciji.

* V Terstu je prišel na svitlo ilirski „Pismovnik“ ali napeljevanje k pismenosti od Ilijaševiča, profesora bogoslovstva v Zagrebu.

* V Zagrebu se tiska delo „Hekuba“ od Vetranića-Čavčića.

* 4. zvezek časopisa českeho muzeum za leto 1852 se je začel te dni izdajati.

* Detovodni česki časopis „Škola“ bo letos izhajal v petpólnih dvomesečnih zvezkih. Velja s pošto vred na celo leto 3 fl.

* V Pragi se bodo izdale vse igre Shakespearové v českej prestavi. Dvanajst njih je že prestavljenih, največ od g. Douchy, Kolára in Malita.

* Prof. Hanuš je že izročil matici česki dodatek k „Mudroslovi“ naroda slovanskega v prislovih.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Prage 16. jan. Žitni kamen (Zeolithoid, Bierstein) se imenuje novo iznajdena stvar, iz ktere, kakor so „Novice“ že omenile, se dela ól (pivo). Nečem tukaj govoriti o novi znanjbi iz ozira narodnega gospodarstva, ker prihodnost naj jasneje dokaže vrednost njeno; le samo kratko omeniti mislim, k do je iznajdel žitni kamen, in iz česa se naredí. Kakor je znano o kuhi piva, se žito namoči, razprostiri da klije;